

Harmatcseppek...

A szövőszék kézi felvetése

Útmutató Ashford szövőszékhez

Készítette: Füzes Zsuzsanna

© 2016. Minden jog fenntartva.

Tartalom

Bevezető	3
A felvetés kiszámítása	4
Felvetés a kereten (keresztektől a kalácsig)	6
A szövőszék felvetése – hátulról előre	9
Befűzés	12
Rögzítés	14
A szádnyílás ellenőrzése és előszövés	15
A nyüstök mozgatása	16
Anyagtovábbítás	17
Leszedés és eldolgozás	18
Avatás	19
Használatban	20

Bevezető

A szövőszék kézi felvetéséről az a hír járja, hogy túlságosan idő- és munkaigényes, és legfőképpen nem valami termelékeny. Ez így igaz. Ha azonban nem a hatékonyság a fő szempont, hanem az egyediség, a játékos változatosság és a tét nélküli örömtevékenység, akkor nincs az az időráfordítás, ami meg ne érné a fáradságot. A kézi felvetés az alkotás szabadságát nyújtja a szövőnek: választási lehetőséget a sűrűsége, a mintázatra és az alapanyagra vonatkozóan – beleértve ebbe a kézzel font fonalak világát is – minden egyes darabnál újra és újra. Az így készült textilek minden szempontból egyediek és változatosságuknak tényleg csak a készítő fantáziája szabhat határt.

Egy-egy darab felvetésének elkészítése nem többemeres feladat, némi praktikummal felvértezve egyedül is nehézség nélkül megoldható. Ebben a kis útmutatóban ehhez igyekszem minden alapvető fogást bemutatni, és Mindenkit, aki nyitott e lehetőségre, csak biztatni tudok, hogy engedje szabadjára a képzeletét és adjon időt magának kiteljesedni az önfelelt alkotás élményében.

A felvetés kiszámítása

Mielőtt munkához látunk, mindent tudnunk kell a készítendő textilről, pontosan meg kell terveznünk a méretét és a sűrűségét a használni kívánt alapanyag, a szükséges kész méret, az elképzelt funkció és mintázat figyelembevételével.

Az anyagszükségletet a felvetés szélessége és hossza, valamint a sűrűség határozza meg.

A felvetett szélesség nem fog megegyezni a kész szövet szélességével, részben a kötőmód, részben az alapanyag zsugorodása miatt, ezért célszerű a biztonság kedvéért kb. 10%-os ráhagyással számolni a kívánt szélességhez képest.

A hosszánál figyelembe kell venni a technikai hulladékot, ami az elülső rögzítést és az előszövést foglalja magában, illetve a borda és a hátsó rögzítés közötti leszóhetetlen szakaszt jelenti, de ideális esetben ezekből sem lesz valódi hulladék, mert ha rojtozással dolgozzuk el a szövet végeit, a megmaradt szálak maradéktalanul felhasználhatók. Ha a felvetésen nem egyetlen darabot szeretnénk leszőni, akkor számolnunk kell a szövetek közötti távtartással is, figyelembe véve azok eldolgozásának módját is. (Gépi cikkcakk vagy szegés esetén jóval kevesebb ráhagyás kell, mint ha rojtozással számolunk.) Ashford szövőszéken egyetlen darab szövése esetén, a technikai hulladék összesen min. 50-60cm. Ezek alapján a felvetés méretét így számoljuk ki, cm-ben:

(kívánt szélesség + 10%) x (kívánt hossz + technikai hulladék)

A sűrűség elsősorban a felvetendő fonal vastagságától függ. Ha a fonalat szorosan egy vonalzó köré tekerjük, megszámlolhatjuk, hogy átfedés nélkül hány szál esik 1cm-re (vagy még jobb 10cm-re, és visszaosztani 1cm-re, kisebb a hibalehetőség). Kiegyenlített vászonkötés esetén (tehát nem ripsz és nem vetülékarcú) ennek a számnak a felét vesszük a sűrűségnek. Ha a sűrűség értékét megszorozzuk a kívánt szélességgel, megkapjuk a felvetés számainak a számát, pl.:

sűrűség: 6 szál/cm szélesség:

50cm

$6 \times 50 = 300$ szál a felvetésben

Az anyagszükséglethez megszorozzuk a hosszt a felvetett szálak számával, pl:

$300 \times 2,4\text{m} = 720\text{m}$ felvetőfonal szükséges

Ez még nem a teljes anyagszükséglet, csak a felvetésé. A vetülék kiszámításánál elhagyjuk a technikai hulladékot a hosszából, és figyelembe vesszük, hogy a bevetett vetüléknek kell némi ráhagyás behúzóadás ellen, - még mindig a kiegyenlített vászonkötésből kiindulva (a felvető és a vetülék vastagsága egyezik) – az alábbiak szerint számolunk:

$(\text{szélesség} \times \text{leszótt hossz} \times \text{sűrűség}) + 10\% = \text{vetülék hossza}$

A különféle alapanyagú felvetők mérettartása eltérő, a gyapjú jobban zsugorodik, mint a pamut, a len kevésbé vagy szinte egyáltalán nem. Ha kézzel font fonallal vetünk fel, vegyük figyelembe, hogy az avatatlan többágú gyapjúfonalak jellemzően nem zsugorodnak annyit, sőt, még puffadnak is, ha szöve mossuk ki őket először.

Az egyágú kézzel font fonalakat nem javaslom felvetőnek, mert ha csak nem teljesen egyenletesek (jobbára nem azok), megkérdőjelezhető a szakítószilárdságuk. Az avatás nélküli egyágúak ráadásul huncutul pöndörödnek, amivel nagy kalamajkát okozhatnak a befűzés körül, amikor a legkevésbé hiányzik. Ennek ellenére, múzeumban járva gyakran látni széltében-hosszában háznál font, ráadásul rusztikus egyágúból szótt vásznakot, tehát nem lehetetlen velük dolgozni, de felvetésük nagy gyakorlatot, körültekintő kezelést és rendkívüli türelmet igényel.

Felvetés a kereten

A felvetést fapecekkel ellátott kereten készítjük el. Amikor kimérjük a felvetés hosszát, megtervezzük a szálak útját a pecek között. A kezdőpont és a végpont közötti távolság a felvetés hossza. A két végpont közelében egy-egy keresztet fogunk létrehozni a felvetésben, amik a szálrendet hivatottak őrizni, vagyis minden egyes szál pontos helyét a felvetésben.

Az első kereszt a kezdőpont közelében a páros és páratlan szálakat választja ketté, ez a kereszt az utolsó bevetésig megmarad majd a felvetésben, és bármilyen hiba vagy probléma esetén ehhez térünk vissza, hogy lássuk, melyik szál honnan jön és hová tartozik.

A másik kereszt a végpont előtt csoportokba rendezi a szálainkat. Ezek a szálcsoportok a sűrűségtől függően több-kevesebb szálból állnak, és a szövőszék hátulján elhelyezett tüskés szálrendező fognak értelmet nyerni. Az Ashford szálrendező tüskéi között fél inch távolság van (kb. 1,25cm), a sűrűség alapján számítjuk ki a szálcsoport szálainak a számát, pl.:

sűrűség: 6 szál/cm tehát 8 szál/fél inch (vagyis 8 szál/csoport)

A kezdő pecekhez kötjük a felvetőfonal végét, és elkezdjük szálanként feltekerni a felvetést (a példánk esetében 300 szálat). Az első szál útja: kezdőpont, szálkereszt felülről, csoportkereszt felülről, végpont. A végpontnál megfordulva már a második szálnál járunk, ennek útja: végpont, csoport kereszt felülről, szálkereszt alulról, kezdőpont. Ezt négyszer megismételjük, így kész az első 8 szás csoport.

A 300 szás felvetés 37 db 8 szás csoportból áll, plusz egy 4 szás fél csoport van a végén. A csoportok száma alapján tudjuk nyomon követni, hol járunk a felvetés elkészítésében. Én oda szoktam készíteni magamnak egy kockás füzetet, előrajzolva annyi rubrikát, ahány csoportból áll a felvetés, és minden elkészült csoport után behúzok egy jelet, így ha hirtelen félbe kell hagynom valamiért a tekerészt, nem kell előről kezdenem a számolást, pontosan tudom, hol tartottam.

A szálat húzhatjuk kónról, orsról vagy gombolyagból is. Fontos, hogy könnyedén jöjjön a szál, ne feszüljön meg húzáskor. A kézmozdulatainkra is ügyeljünk, hogy ne feszítsük meg, ahogy a pecek között húzzuk, hanem tartsuk lazán, épp csak annyira engedjük megfeszülni, hogy ne ívelten lógjon be, hanem a helyén maradjon a kereten.

Ha szálat kell váltanunk, akkor előbb térjünk vissza a kezdőpecekhez, azon kössük meg a szálvéget és csomóval rögzítsük. Az új szál is innen induljon. Sokkal kényelmesebb és precízebb lesz a felvetésünk, ha a kezdőpecken kívül sehol máshol nincs benne csomó.

Ha rövidnek találjuk a peckeket, nem muszáj a teljes szélességet egyvégtében feltekernünk rájuk, két adagban is elkészíthetjük a felvetést.

Mielőtt levennénk a feltekert felvetést a keretről, rögzítjük minden lényeges pontján: fonallal elkötjük a legelejét és a legvégét, megtartva a hurkokat; rögzítő kötést teszünk mindkét keresztbe, majd a felvetést közepén is összekötjük (a hosszától függően akár több helyen is). Ezek a kötések rendet tartanak a felvetésben az után is, hogy levéve a peckekről már nem lesznek kifeszítve a szálak.

A keretről való levételt a kezdőpeceknél kezdjük, óvatosan belenyúlunk a kezdő hurokba, lehúzzuk a felvetés elejét, és teljes hosszában kalácsba szedjük. Egyszerre mindig csak akkora részt emelünk le a keretről, amit kézben tartva simán tudunk kezelni.

A kalács úgy készül, mintha kézfejen horgolnánk: laza hurkot húzunk a kezünkön levő hurkon keresztül. Hogy a felvetés hosszában ne csavarodjon meg a kalácsolástól, változtatjuk a hurkok irányát: egyszer jobb kézzel nyúlunk bele és húzunk hurkot, egyszer ballal. Amikor elérkezünk a második – a szálcsoportokat tartó – keresztig, szorosra húzzuk az utolsó hurkot és hagyunk belőle 30-40cm-t kilógni, legvégén az utolsó elkötéssel.

A szövőszék felvetése – hátulról előre

A felvetésünk készen áll, hogy felöltöztessük vele a szövőszéket.

Most kicsit átrendezzük a szövőszéket a művelethez. Eltávolítjuk a bordát (két szárnyas csavar tartja), a puha nyüstszalakat pedig félretoljuk a felvetés útjából. A tüskés szálrendezőt a hátsó henger feletti rúdhoz erősítjük. Hosszú rugalmas kötözővel összekötjük az első és hátsó henger feletti rudakat a két szélén, ezek a kötések fogják megtartani hátul a keresztpálcákat.

A hátsó henger pálcájának egyik végét szabaddá tesszük, ide kerül a felvetés vége. A szövőszék hátuljához visszük a kalácsot. Ha egy kalácsunk van (tehát egyben készült el a felvetés teljes szélessége), akkor az utolsó pecekről leszedett véget megfogjuk az elkötésnél, belenyúlunk a hurokba és ráhúzzuk a fonalhenger pálcájára. Ha több különböző kalácsunk van, akkor előbb sorba rendezzük őket, és színrend vagy csíkozás szerinti sorrendben húzzuk őket a fonalhenger pálcájára. Ezután a pálcát végét visszakötjük a hengerhez, és hagyjuk a kalács(ka)t hátul fejjel lefelé lógni. Kibonthatjuk a kalács legvégét összefogó kötést, aminek a pálcán már nincs további szerepe.

Most a szálcsoportokat tartó keresztet fogjuk pálcára fűzni. Fogjuk a két vékony pálcát, az egyik végükön levő lyuknál a csatos karikával összefogjuk és rögzítjük őket, majd egyik oldalon behúzzuk a kifeszített rugalmas kötözőbe. Megkeressük a kalács lelógó végén a szálcsoportos keresztet őrző kötést, ennél fogva (de ki nem bontva azt) a keresztet ráfűzzük a szabadon álló két pálcavégre, majd a szabad pálcavégeket a túloldalon is csatos karikával rögzítjük. Most már eltávolíthatjuk a szálcsoportos keresztet rögzítő kötést a felvetésből és szélteben széjjelebb rendezhetjük a csoportokat a pálcán. A kalács ekkor már előre felé lóg.

A csoportok pontos helye a száltrevezőn dől el. A középső tüske meg van jelölve, ide kerül a középső csoport, majd a szélek felé haladva egyenként beillesztjük a csoportokat a tüskék közé. (Ha páros számú csoportunk van, az sem gond, a fő, hogy a szövőszék közepén

legyen a felvetés közepe.) Befőttés gumival rögzíthetjük a csoportokat a tüskéken, hogy a további adjusztálás során már ne mozduljanak el a helyükről.

Most feltekerjük a felvetés hosszát a hátsó hengerre. A feltekert rétegek elválasztásához papírtekerceset, kartoncsíkokat vagy valamilyen vékony közbetétet használunk. Ennek főként rugalmas fonalból készülő felvetésnél van jelentősége, de vékony pamutnál is célszerű legalább a feltekerés legelején közbetéttel gondoskodni a kiszögellésektől mentes átmérőről, megalapozva ezzel az egyenletességet.

A felvetés hosszának feltekerésekor a szálak áthaladnak a csoportokat tartó keresztpálcák között, keresztül a tüskés száltrevezőn, így minden szál a helyére tekeredik a hengeren. Ahogy haladunk, a felvetés közepén levő rögzítő kötést (ha több van, akkor sorban egyenként) kioldjuk.

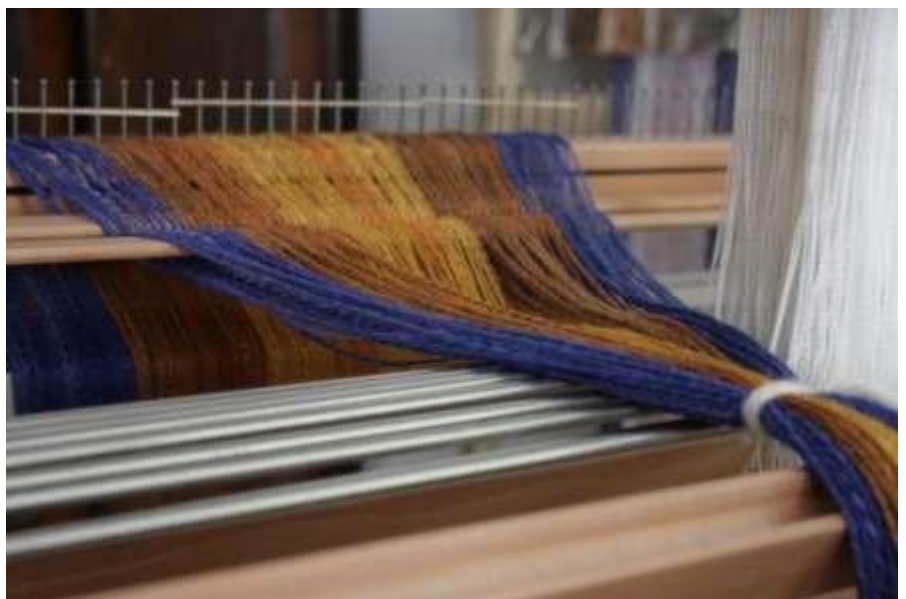
Feltekerés körben tartjuk a kalácsot kissé feszesen. Ha több kalács van, trükkhöz folyamodunk: a kalácsok még ki nem bontott hurkába egyforma súlyokat teszünk, így biztosítva az egyenletességet. Nem kell túl feszesnek lennie, a lényeg, hogy a szálak egymáshoz képest ne lazuljanak meg, vagyis hogy a felvetés szélességében egyenlő legyen a feszesség.

A feltekerést addig folytatjuk, amíg elérkezünk a páros-páratlan szálrendet tartó keresztig a kalácsban. Ezt a rögzítést nem bontjuk ki, hanem a keresztpálcák közelébe igazítjuk. A pálcák egyik végét kiszabadítjuk a csatos karikából, a pálcákat kihúzzuk a szálcsoportos keresztből és belefűzzük a páros-páratlan szálkeresztbe, majd ismét lezárjuk a karikával és rögzítjük a végét. Most már kibonthatjuk a keresztet tartó kötést és elrendezhetjük a szálakat széltében.

Ekkor már csak kb. két arasznyi lóg előre a felvetésből, eloldozhatjuk a kötést a felvetés legelején, és a felvetőszálak végén levő hurkot átvághatjuk egy ollóval, hogy szabad szálvégeink legyenek és a felvetés egészét egyetlen laza kötéssel összefogjuk.

Készen állunk rá, hogy nyüstbe fűzzük a szálakat. Én jobbról balra haladva szoktam befűzni, ehhez a puha nyüstszalakat a felvetés kötegétől jobbra toljuk a nyüstkereteken.

A befűzés irányának nincs jelentősége, balról jobbra is lehet haladni, amelyik jobban kézre áll.

Befűzés

A szálak nyüstbe fűzése a kotta vagy az előre meghatározott szálrend szerint történik. A nyüstök számozására több példával találkoztam már, én előlről hátrafelé számolom őket, vagyis a legelső az egyes.

Jobbra előhúzzuk a minta szerinti első nyüstszálat, a lyukán átdugjuk a vékony szálhúzó, bal kézzel hátul a keresztpálcákról felemeljük az első szálát, beleakasztjuk a szálhúzó és miközben áthúzzuk a nyüstön, a felvető fonalkötegeből óvatosan engedjük kihúzódni az éppen fűzött szál végét.

A szélső szálaknál a megfelelő szélkialakítás érdekében több lehetőségünk is van. A szélső 1-2-3 nyüstbe fűzhetünk dupla szálát erősítésképpen, vagy hagyhatunk kétoldalt 1-2 lebegőszálát, ami nincs nyüstbe fűzve, ezeket szövéskor minden sorban meg kell kerülni a vetüléssel, hogy egyenes szélt képezzenek.

A kotta alapján a mintát kisebb (néhány szálból álló) mintaegységekre bontjuk, és amikor egy mintaegység be lett fűzve, a szálvégeket a nyüstök előtt csúszócsonnával rögzítjük. Így jobban tudjuk követni, hol járunk és a hiba lehetősége is kisebb. Fűzzük végig az összes szálát.

A nyüstbe fűzés után visszatesszük a bordát a helyére. A bordába fűzést középről jó kezdeni, hogy szimmetrikus legyen benne a felvetés. A szövőszék hátulján, a tuskés szárendezőn megkeressük a felvetés közepét, majd elöl a bordán is és középről a széle felé haladva fűzzük végig a bordát. A csúszócsozóval rögzített tincseket egyenként bontogatjuk ki és a befűzés után egyből visszakötjük a csomókat a borda előtt.

A bordába sűrűségtől függően fűzhetünk résenként egy vagy több szálát is, szükség esetén akár egyenlőtlen elosztásban is (pl. 2-2-1). Minél sűrűbb a felvetés (és a borda), annál kevésbé szembeötlő a turpisság.

Rögzítés

A felvetés első pálcához való rögzítésének szintén több módja lehet. Az Ashford szövőszéken nem használunk vásznat a rögzítéshez, mert a kis léptékű kézi felvetés feszítése és ereje nem teszi ezt indokolttá, de akinek kézre esik, használhatja ezt a megoldást is.

Másik lehetőség, hogy a tincseken levő csúszócsonkokat végleges csomóra kötjük, és egy erős szállal cikkcakkosan rögzítjük a pálcához. Így a tincsek kikötésekor még nem kell törekedni az egyenlő feszességre, hanem utólag, a rögzítés után egyenként igazítjuk el a vékony tincseket a pálcához húzó szálon.

Minél vékonyabb tincsekkel dolgozunk, annál kisebb az esély rá, hogy egyenetlenségek lesznek a feszességben. Erős, rugalmatlan felvető esetén ez jó módszer.

A tincseket köthetjük párosával közvetlenül a pálcához is. Rugalmas fonalagnál ez a legegyszerűbb és kényelmesebb. Itt is – mint minden esetben – a vékony tincsek szebb eredményt adnak.

Bármilyen módszert választunk, a lényeg az, hogy a szálak egyenletes feszítéssel legyenek rögzítve.

A szádnyílás ellenőrzése és előszövés

Miután elvileg minden szál a helyén van, megnézzük mit alkottunk. Nyitunk egy nyílást, úgy, hogy minden páratlan nyüstöt megemelünk, és belenézünk oldalról. A nyílásnak tágasnak és tisztának kell lennie. Ha rendben találjuk, akkor megnyitjuk a következő nyílást, ezúttal minden páros nyüst kiemelésével. Ha ez is rendben van, akkor jól végeztük a dolgunkat.

Ha nem tiszta a nyílás, akkor valahol felcserélődött a szálak sorrendje, emiatt kereszteződnek a szálak a nyüstök és a borda között. Ebben az esetben visszazárjuk a nyílást, kissé lelazítjuk a felvetés feszítését, és kiszabadítjuk a pálcához való rögzítésből azt a tincset, amiben a szálkereszteződés létrejött. A megfelelő sorrendben újra befűzzük az eltévedt szálakat a bordába, ismét kikötjük, és megismételjük a nyílás ellenőrzését.

Ha tényleg minden a helyén van és tiszta a szádnyílás, elkezdhetjük az előszövést. A végleges vetülékhez hasonló vastagságú fonallal vászonkötésben szőjük néhány sort, addig, amíg a kirögzített tincsekből eltűnnek a V-alakok és a szálak elrendeződnek. Még ekkor is kiderülhet, ha egy szál nincs a helyén, ekkor javítjuk.

A nyüstök mozgatása

Az Ashford szövőszéken a nyüstkeretek kézi kallantyúkra vannak kötve. A kallantyúk leengedésével a nyüstkeret felemelkedik. Ha a szövőszék lábazon áll, négy lábító áll rendelkezésre, amire átköthetjük a nyüstöket, négy felett kézi kallantyúkkal váltjuk a nyüstöket (mindet).

Bizonyos sávolyos mintáknál előfordul, hogy soronként akár 2-3 kallantyú mozdításával leszóható a minta, a többi a helyén marad. Ellenben, ha a vásznát szőjük pl. egy nyolc nyüstös felvetésnek, az azt jelenti, hogy minden egyes sorban minden nyüstöt egyenként kell átváltani. Mivel sávolyos mintánál a vászonszövés csak néhány sort jelent (az előszövésnél és a legeslegvégén), részemről vállalható ez a kényelmetlenség. Ha viszont végig vászonkötésben szeretnénk szőni, akkor célszerűbb csak négy nyüstre fűzni, és lábítóval leszőni az adott felvetést.

Anyagtovábbítás

Ahogy haladunk előre a szövésben, gyakran megállunk, engedünk a felvetésen és feltekerjük a szövetet az első hengerre. Jobb minél gyakrabban kevesebbet. Az Ashford szövőszéken ehhez a művelethez fel kell állnunk a székről, az első henger tárcsáján lelazítjuk a felvetést, a hátsón előreengedünk belőle, majd elöl újra megfeszítjük.

Leszedés és eldolgozás

A felvetés végén, mielőtt elérkeznénk a leszóhetetlen szakaszig, pár soros vászonszövésessel érdemes megtoldani a szövetet, lehetőleg ne a fő vetüléssel, hanem elütő színű maradékkal, mint amilyet előszövéskor használtunk. Rugalmas felvetőnél ez különösen fontos. Ezek a sorok csak arra valók, hogy ne lazuljon le a szövet vége, eldolgozáskor a plusz sorokat le fogjuk bontani.

Az eldolgozás módjától függően a szövetet levághatjuk a szövőszékről közvetlenül a plusz sorok után is. Ebben az esetben én az az módra tolom a varrógép alá, végigszaladok a vetülék utolsó sora mentén, majd a plusz sorokat egy ritka fogú fésűvel lebontom.

Ha rojtozást tervezünk, akkor egy centit se hagyunk a felvetésből a szövőszéken, hanem a hátsó pálca hosszán nyissuk fel a hurkokat ollóval. Terítsük ki a szövetet magunk elé, súlyozzuk le a szélét, bontsuk le óvatosan a plusz sorokat és sodorjuk meg a rojtokat. Ezt a két szélén szoktam kezdeni, hogy a sarkok rögzítve legyenek. Minél sűrűbb és kevesebb szálból áll a rojt, annál szebb, finomabb és annál inkább a szövet szerves részeként hat. Míg a ritka, vastag rojtok oda nem illő kolonc módjára lógnak és ostorként csapódnak ide-oda.

Avatás

A szövet akkor van kész, ha már érte víz. Ettől a szálai megállapodnak, a közök kitelnek és a vízszintes-függőleges fonalak rendszere varázsütésre egységes textillé válik.

Az avatás módja függ az alapanyagtól és a majdani funkciótól. A pamutból szőtt szövet egészen bátran mehet a mosógépbe. A gyapjú csak akkor, ha posztót szeretnénk készíteni belőle. Az összes többit inkább áztassuk se túl hideg, se túl meleg vízbe, és hagyjuk legalább fél-egy órán át mozgatás nélkül.

Különösen fontos ez a lenszövet esetén, amiben az óvatlan avatás maradandó nyomot hagy, neki a legfontosabb, hogy bőven legyen ideje megszívni magát vízzel, és lassan kitölteni szerkezetének minden zegét-zugát, különben márványszerű, repedésnek tűnő vonalak képződnek rajta, amiket már utólag semmiféle korrekció nem tüntet el.

Az avatás során a szövet széltében-hosszában is zsugorodik valamennyit. Célszerű mérni a változást, mert más a mérete bordában kifeszítve, más a levágás után és megint más avatás után. A későbbiekben az ilyen adatoknak jó hasznát vehetjük a tervezés során.

Ha varrni fogunk a szövetből, azt is csak avatás után tesszük.

Avathatunk gőzöléssel is, pl. gyapjút, selymet, vagy színét eresztő fonalakkal szőtt kelmét. Ilyenkor használjunk régi vásznat közbetétnek, ne nyomjuk a forró vasalót közvetlenül a szövetre.

A rugalmas szálakkal szőtt kelmét fektetve szárítsuk, a többit a szokott módon.

Használatban

Ne a szekrény számára szőjünk, vegyük birtokba és használjuk a szöveteinket. Ne féljünk bedobni a család mindennapjaiba, vagy belevágni, hogy varrjunk belőle valami hordhatót. Így sokkal több örömünk lesz benne.

Ha a használat során kopik, abból is tanulhatunk: a kopás módjából és mértékéből egyből tudni fogjuk, mit csináljunk másképp legközelebb. És igen: legközelebb is szőjünk, díszpárnát, konyharuhát, poncsót, abroszt, bármit, amit csak a környezetünk, ruhatárunk elbír. Ezáltal egyedivé és személyessé tesszük az életterünket, ünnepeivé a hétköznapijainkat.

